

Motion till riksdagen 2005/06:Kr10

**av Lena Adelsohn Liljeroth m.fl. (m, fp, kd, c)
med anledning av prop. 2005/06:3**

Fokus på film – en ny svensk filmpolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om den demokratiska förankringen av filmavtalet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om kvalitetsfilm och en diskussion kring kvalitetsbegreppet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om genusperspektivet i filmavtalet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om biografstödet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Filminstitutet inte bör distribuera film.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om resurser till regionala resurscentrum.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om skattevillkor inom kultursektorn.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ett reformarbete för bevarande av den rörliga bilden.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om internationell marknadsföring av svensk film.

Inledning

Film är, jämte populärmusiken, Sveriges mest konsumerade kulturform och svensk film lockar årligen 3–4 miljoner besökare till biograferna. Därtill kommer all den ”svenskproducerade” film som visas i televisionen. Mer än varannan film som produceras i Sverige är en internationell samproduktion. I de flesta fall sker samarbetet med andra nordiska aktörer/länder och det är en utveckling som bör glädja de allra flesta. (Enligt Stockholm Film Commiss-

Fel! Okänt namn på

ion förväntas filmmarknaden i Europa växa med 8,5 % årligen under de närmaste fem åren.)

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet är positiva till att ett nytt filmavtal nu slutits mellan staten och filmbranschens parter. Vi menar att filmen har en mycket stor betydelse för människor och ett nytt avtal innebär att den svenska filmen äntligen fått tydliga förutsättningar för sin verksamhet. Tydliga förutsättningar skapar möjligheter för en aktiv och ny-skapande filmproduktion de närmaste åren.

Vi ser positivt på förslaget i avtalet om uppdelningen av filmpolitiken i två delar, där staten framför allt engagerar sig inom det filmkulturella området, medan parterna i det nya filmavtalet i huvudsak svarar för produktionsstöd till svensk film och visst stöd till distribution och visning i hela landet. Denna modell menar vi är att föredra framför ett helstatligt engagemang. Vi ser även fördelar med den nya regeln om skyldighet att återbetala förhandsstöd för filmer som genererar vinst över en viss angiven nivå liksom den motsvarande regeln för det publikrelaterade stödet.

Filmavtalet

Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet är positiva till avtalsformen som grund för filmpolitiken och filmutvecklingen i landet. Ett filmavtal som tas fram i samarbete mellan det offentliga och filmbranschens parter skapar en bred samsyn kring filmen och dess betydelse i samhället. Särskilt positivt är därför att fler parter nu har anslutit sig till avtalet. Vi anser även att arbetet med att knyta ytterligare parter till avtalet för att på det sättet stärka arbetet för den svenska filmen bör fortsätta.

Samtidigt vill vi markera att det inte är acceptabelt att riksdagen enbart får besluta om ett redan färdigförhandlat avtal. Den nuvarande processen innebär att den demokratiska förankringen av filmavtalet är ytterst svag och att möjligheterna till insyn och inflytande för riksdagens parter är mycket begränsade. Det naturliga borde vara att riksdagen först beslutar om de yttre ramarna som ett underlag för regeringens förhandling och att riksdagen sedan informeras fortlöpande under förhandlingarna. Detta bör ges regering till känna.

Kvalitet

Det statliga filmstödet ska gå till svensk kvalitetsfilm. I 1963 års filmavtal definierades kvalitetsfilm som

en förnyelse av filmens uttrycksmedel och formspråk, angelägenhetsgraden i filmens ärende, intensiteten eller fräschören i dess verklighetsuppfattning eller samhällskritik, graden av psykologisk insikt och andlig nivå, lekfull fantasi eller visionär styrka, episka, dramatiska eller lyriska

Fel! Okänt namn på

värden, den tekniska skickligheten och övriga artistiska komponenter i filmen.

Eftersom just kvalitet är den faktor som avgör filmstödet fördelning är det viktigt att det finns en levande debatt och diskussion om just kvalitetsbegreppet. Vad är kvalitetsfilm och hur har synen på kvalitetsfilm förändrats. Filminstitutet har ett mycket viktigt arbete i att initiera och driva en sådan debatt både inom institutet men även i ett bredare samhällsform. Detta bör ges regeringen till känna.

Filmstödet i ett genusperspektiv

I det nya filmavtalet har en paragraf om genusperspektiv skrivits in. Målet med det nya filmavtalet är att endera könet skall vara representerat till 40 %, ett år innan avtalsperioden är slut. Procentmålet innefattar kategorierna manusförfattare, producenter och regissörer och berör långfilmer, barn- och ungdomsfilmerna samt kort- respektive dokumentärfilmerna. Vi anser att det kan vara bra att ha en tydlig målsättning vad gäller jämställdheten. Men vi ser också risken att det endast blir ett mål i sig, utan ordentligt innehåll. Vi anser därför att frågor som ledaregenskaper, anvisade budgetmedel, ämnesval, publikframgångar och givetvis även utbildningssituationen inom filmområdet måste vägas in i den samlade bedömningen när jämställdhetsmålet ska utvärderas. Vi menar också att det är olyckligt att låsa sig vid en kvoterad procentsats. Detta bör ges regeringen till känna.

Biografstödet

Under avsnittet Biografstöd skriver regeringen att biografstödet ska rationaliseras för att minska krånglet kring dagens stöd. Det nya biografstödet ersätter ett flertal tidigare stöd. Vi har ingen annan inställning, tvärtom, det synes vara väl avvägt att rensa i floran av stöd och därmed minska risken för att hamna i gränsdragningsproblem. I sammanhanget vill vi dock understryka att det nya biografstödet inte får innebära att konkurrensen snedvrids på en ort. Detta bör ges regeringen till känna.

Distribution av film

Vi delar Svenska Filmdistributörers Förenings och Folkets Bios åsikt att Svenska Filminstitutet inte bör distribuera film. Det handlar främst om det faktum att Filminstitutet blir både importör av film, och därmed konkurrerar med andra aktörer, och bidragsgivare. Vi är övertygade om att det regeringen

Fel! Okänt namn på

skriver, nämligen att Filminstitutet genom sin distributionsrätt garanterar spridning och visning av värdefull film i hela landet, kommer att ske ändå utan Filminstitutets agerande på filmmarknaden. Detta bör ges regeringen till känna.

Regionala produktionscentrum

Utvecklingen på olika håll i landet har visat att även film i hög grad är en tillväxtbransch och uppemot ett hundratal olika yrkeskategorier är i dag involverade i produktionen av en enda långfilm. De regionala satsningarna har tillfört mycket positivt till svensk film och skapat såväl kreativitet som nya perspektiv och nyföretagande. Vi ställer oss därför positiva till möjligheten att inrätta ett fjärde produktionscentrum som förhoppningsvis kan få samma betydelse som de nuvarande.

Det är också viktigt att komma ihåg att film kan vara en form av varumärke för en plats eller en region. Många påverkas i sitt val av resmål efter att ha sett en film. Film London (som finansieras av Londons utvecklingsorgan och det brittiska filminstitutet) är ett exempel bland flera på organisationer som nyligen bildats för att stärka stadens roll såväl som turistmagnet som nav för film- och medieproduktion. Rotterdam Film Fund är ytterligare ett exempel på en organisation – med representanter från film- och finanssektorn – som stöder det audiovisuella klustret i Rotterdamregionen. Dessa projekt bör kunna vara en inspirationskälla även för oss i Sverige.

Regionala resurscentrum

I dag har alla län/regioner i Sverige etablerat regionala resurscentrum för film och video. Dessa arbetar främst med barn och ungdom men i många fall också med visning och spridning, produktion av kortfilm och dokumentärer. Regionala resurscentrum har gjort en stor och viktig insats för att vitalisera det svenska filmlivet, och har en stor betydelse när det gäller att uppnå de mål som satts upp för den framtida filmpolitiken.

Resurscentrumen arbetar med mycket små ekonomiska resurser och under den senaste avtalsperioden har det funnit kritik mot att det statliga stödet varit alltför litet. Vi välkomnar att regeringen nu aviserar en förstärkning av det långsiktiga stödet men känner en tveksamhet inför vad detta kommer att innebära i praktiken. Regeringen konstaterar enbart att stödet ska öka ”något” men gör ingen beskrivning av vad detta något innebär. Vi förväntar oss att regeringen och Filminstitutet kommer att uppmärksamma den potential som finns hos de regionala resurscentrumen och inom avtalets ram ge tillräckliga bidrag för att verksamheten ska fortsätta att utvecklas. Detta bör ges regeringen till känna.

Näringsverksamhet

Regeringsrättens beslut att beskatta traktamenten och förmånsbeskatta fri bostad och fria resor inom kultursektorn har däremot inneburit såväl minskad rörlighet som betydligt högre kostnader för arrangörerna och betydande merarbete för scenarbetare och andra kulturskapare.

Det påstås att den gällande kulturpolitiken handlar om att kulturen ska få så stor spridning i landet som möjligt. För att få nya och spännande uppsättningar krävs frilansare, som bor på en annan ort, ofta inte inom pendlingsavstånd. Detta bör ges regeringen till känna.

Bevarande av den rörliga bilden

Den rörliga bilden är inte bara en konstform i nuet, det är också en del av kulturarvet. Ansvaret för att bevara det filmkulturella arvet delas i dag av flera myndigheter och institutioner. Kostnaderna är höga och regeringen har inte angivit någon inriktning eller avgränsning för verksamheten. Beståndet av rörliga bilder ökar snabbt. I juni 2003 lämnade Riksdagens revisorer en rapport där de såg behovet av en samordning för bevarande av den rörliga bilden som kulturarv. De var kritiska till regeringens brist på initiativ i frågan. Regeringen måste ta ett initiativ för att se över den framtida organisationen. I dag finns rörliga filmer bevarade vid t.ex. Statens ljud- och bildarkiv, Sveriges Television, Svenska Filminstitutet och även Filmvårdscentralen i Grängesberg. Dessutom finns ett stort antal rörliga bilder i privat ägo där det finns ägare som önskar att det egna materialet ska bevaras av någon kulturinstitution. Vi anser att regeringen bör initiera ett genomgripande reformarbete för att bevara den rörliga bilden, vilket vi saknar i den nu liggande propositionen, detta trots att en utredning på detta område presenterades 2004, Bevara ljud och rörlig bild (SOU 2004:53). Detta bör ges regeringen till känna.

Marknadsföring av film

En fråga som vi anser har kommit i skymundan, inte minst i det regionala perspektivet, är det arbete som borde ske inom Sweden Film Commission, dvs. att sälja och marknadsföra hela Sverige som filmland. Ett nationellt engagemang med finansiering för Sweden Film Commission är av oerhörd stor vikt för hela Sverige. Länder som har lyckats locka till sig internationell film och tv-produktion satsar förhållandevis mycket på detta.

Det är bara att se på våra nordiska grannländer, Norge som Danmark, som ligger långt före oss, för att inte tala om Storbritannien och Frankrike. I Sverige saknas detta i praktiken helt och hållet. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en väl genomarbetad strategi för att marknadsföra svensk film internationellt.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 14 oktober 2005

Lena Adelson Liljeröth (m)

Hans Backman (fp)

Lars-Ivar Ericson (c)

Gunilla Tjernberg (kd)